

MEDEDELINGEN VAN HET GENOOTSCHAP

IN MEMORIAM G.A. LINDEBOOM 1905-1986

“Een wetenschap wordt slechts
goed verstaan door wie haar
wording kent”

Lindeboom, 1978

Op 5 juni 1986 overleed op 81-jarige leeftijd ons erelid Gerrit Arie Lindeboom, emeritus hoogleraar aan de Vrije Universiteit.

Lindeboom studeerde van 1922-1929 geneeskunde aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam. Onder I. Snapper specialiseerde hij zich in de interne geneeskunde. Waarna hij zich in 1933 als internist-röntgenoloog te Amsterdam vestigde. In 1950 werd hij benoemd als een der eerste hoogleraren in de nieuwe faculteit der geneeskunde van de Vrije Universiteit. De leeropdracht omvatte de algemene ziektekunde, de klinische propaedeuse en de encyclopedie der medische wetenschappen, later nog uitgebreid met de interne geneeskunde. Zowel op het laatste gebied als op dat van de medische encyclopedie heeft Lindeboom substantiële bijdragen geleverd.

Ongetwijfeld ging Lindebooms voorkeur uit naar wat hij zelf aanduidde als de “geesteswetenschappelijke zijde van de medische opleiding.” Daarvan getuigen onder meer zijn *Begrippen in de Geneeskunde* (1956, herdr. 1982) en zijn *Opstellen over Medische Ethiek* (1960). De nadruk van zijn oeuvre ligt vooral op het terrein van de geschiedenis der geneeskunde. In een voordracht die Lindeboom in 1952 voor ons Genootschap hield en die later in de *Geneeskundige Bladen* (1953) gepubliceerd werd, stelde hij dat “een historische basis voor een inleiding in de theorie der geneeskunde onmisbaar” was. Daartoe was nodig “een cursus in de geschiedenis der geneeskunde door een speciaal daarmede belasten, voor die taak berekenden docent.”

De grote verdienste van Lindeboom is dat hij voortdurend ijverde voor de erkenning van de geschiedenis der geneeskunde als academische discipline. Als eerste slaagde hij er in dit vak als verplicht onderdeel in het curriculum te laten opnemen. Tevens zorgde hij voor het verschijnen van een algemeen leerboek *Inleiding tot de Geschiedenis der Geneeskunde*. Centrum voor die werkzaamheden was het in 1950 door hem opgerichte Medisch Encyclopaedisch Instituut. Daar ontplooidde hij ook activiteiten die verder reikten dan het onderwijs aan studenten. Onderdeel daarvan waren de sedert 1971 jaarlijks

gegeven cursussen in de geschiedenis der geneeskunde, voor vele jongere en oudere collegae een eerste en vaak ook blijvende kennismaking. Zelf speelde hij daarin een essentiële rol. Door zijn welsprekendheid en zijn boeiende wijze van voordragen wist hij velen te inspireren. Ook de volgende stap, de eerste presentatie van medisch historische onderzoekingen, maakte hij mogelijk door de — door hem streng geleide — Medisch Historische Dagen. Voor een aantal cursisten was het tevens de eerste stap op weg naar een onder Lindeboom bewerkt proefschrift.

Lindebooms inspanningen voor het medisch historisch onderwijs vormden één van de overwegingen hem op 3 november 1979 tot erelid van het Genootschap GeWiNa te benoemen. Daarnaast erkende het Genootschap op deze wijze zijn bijzondere verdiensten voor het medisch historisch onderzoek. Daartoe behoren in de eerste plaats natuurlijk de Boerhaave-studies, die hem internationale faam bezorgden. Maar daarnaast behoort er ook toe de grote verscheidenheid aan andere medisch historische onderwerpen die resulteerden in zijn zeer omvangrijk oeuvre. Ieder op hun wijze representeren deze — zoals hij het zelf in “De beoefening van de geschiedenis der geneeskunde” (1978) noemde — de “intieme, moeizaam en zorgvuldig vergaarde kennis van personen, feiten en verhoudingen.” In dat kader passen ook de door hem gepubliceerde bio- en bibliografische werken.

Er zou aan Lindebooms verdiensten te kort gedaan worden als we die slechts tot Nederland beperken. Hij heeft met de hem eigen inzet ook gezorgd voor de internationale verspreiding van Nederlandse medisch historische bijdragen. Daartoe getuigen zijn redacteurschappen van de tijdschriften *Janus* en *Clio Medica* en zijn vice-presidentschap van de International Academy of the History of Medicine.

De discussies, die sedert de jaren zestig over de concepties van de geschiedenis gevoerd werden, hebben Lindeboom niet van het “traditionele spoor” afgebracht. Hij bleef als belangrijkste taak van de geschiedenis der geneeskunde zien “het beschrijven en verklaren, het verhalen” van wat zich in de medische historie heeft voorgedaan om daaruit de hedendaagse stromingen in de geneeskunde te herkennen en waarderen. Op deze wijze ontwikkelde zich volgens Lindeboom de kritische, relativerende instelling die behoedde tegen dogmatisme in de geneeskunde: “... relativeren vanuit de verdraagzame wijsheid, die de vrucht is van de vertrouwelijke omgang met het verleden.” Zo zag Lindeboom de opdracht in de geschiedenis der geneeskunde. Zo gedenken wij met eerbied onze nestor en leermeester.